

Viering van de Kerstnacht

24 december 2022

Martinidiensten

Vieringen voor student en Stadjer

Hartelijk welkom in deze viering van de Kerstnacht!

Met velen komen wij hier samen in deze oude kerk om het verhaal te horen en te vieren dat hoop geeft, dat een verlangen in ons wakker houdt naar vrede en goedheid onder de mensen. Ieder zal dat op zijn of haar eigen wijze invullen. Maar de inspiratiebron ligt bij het bericht dat ooit aan arme herders is gebracht: een kwetsbaar kind geboren in armzalige omstandigheden als teken van Gods nabijheid, als teken van een grote vrede. Dat wekte in hen hoop en verwachting. Vannacht worden we opnieuw uitgenodigd om in dat oude bericht nieuwe mogelijkheden van leven te ontdekken.

De dienst is voorbereid met Clara de Graaff en Hans van der Veen van de Werkgroep Martinidiensten.

De Cantores Sancti Martini zingen onder leiding van Leo van Noppen. Jan de Roos bespeelt het Martiniorgel en de vleugel.

De kosteren zijn Jeroen Commandeur en Lammert Homan.

Voorganger is Alberte van Ess.

VOORDAT DE VIERING BEGINT

Wij ZINGEN enkele bekende kerstliederen. Om te beginnen Lied 444, "Nu daagt het in het oosten" (tekst J. Riemens Sr., melodie M. Vulpius 1609).

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the melody for the first line of the hymn, with the lyrics "1 Nu daagt het in het oos-ten," written below it. The second staff continues the melody for the second line, with the lyrics "het licht schijnt o - ver - al:" written below it. The notes are: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (quarter) for the first line; and G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (quarter) for the second line.

Hij komt de vol-ken troos-ten,
die eeu-wig heer-sen zal.

Liedboek Onli

2 De duisternis gaat wijken
van de eeuwenlange nacht.
Een nieuwe dag gaat prijken
met ongekende pracht.

3 Zij, die gebonden zaten
in schaduw van de dood,
van God en mens verlaten
begroeten 't morgenrood.

4 De zonne, voor wier stralen
het nacht'lijk duister zwicht,
en die zal zegepralen,
is Christus, 't eeuwig licht!

5 Reeds daagt het in het oosten,
het licht schijnt overal:
Hij komt de volken troosten,
die eeuwig heersen zal.

Vervolgens "While shepherds watched their flocks by night" (tekst N. Tate, melodie Este's Psalter 1592 - WINCHESTER OLD).

Liedboek Onli

1 While shepherds watched their flocks by night,
all seated on the ground;
the angel of the Lord came down,
and glory shone around.

2 "Fear not!" said he, for mighty dread
had seized their troubled mind.
"Glad tidings of great joy I bring
to all of humankind."

3 "To you, in David's town, this day
is born of David's line
a Saviour, who is Christ the Lord,
and this shall be the sign:"

4 "The heavenly babe you there shall find
to human view displayed,
all meanly wrapped in swathing bands,
and in a manger laid."

5 Thus spake the seraph and forthwith
appeared a shining throng
of angels praising God on high,
who thus addressed their song:

6 "All glory be to God on high,
and to the earth be peace;
good will henceforth from heaven to earth
begin and never cease!"

En tenslotte Lied 476, "Nu zijt welkome, Jesu lieve Heer" (oud Nederlands lied, naar het Duitse 'Syt willekommen Herre Krist' [14de eeuw]; melodie Den Bosch, 1627).

1 Nu zijt wel - le - ko - me,
Je - su, lie - ve Heer,
Gij komt van al - zo ho - ge,
van al - zo veer.
Nu zijt wel - le - ko - me
van de ho - ge he - mel neer.

Hier al op dit aard-rijk
zijt Gij ge-zien nooit meer.
Ky - ri - e - leis.

Liedboek On

3 Herders op den velde hoorden een nieuw lied,
dat Jezus was geboren, zij wisten 't niet.
'Gaat aan gene straten en gij zult Hem vinden klaar.
Bet'lem is de stede, daar is 't geschied voorwaar.' Kyrieleis.

4 Wijzen uit het oosten, uit zo verre land
zij zochten onze Here met offerand'.
Z' offerden ootmoediglich mirr', wierook ende goud
t' eren van dat kinde, dat alle ding behoudt. Kyrieleis.

ORDE VAN DIENST

HET WORDT STIL IN DE KERK.

BEGROETING

Wij ZINGEN Lied 477, "Komt allen tezamen" tekst/vertaling/bewerking C.B. Burger; melodie onzekere herkomst, 18de eeuw?). Cantorij couplet 2, allen 1 en 4.

1 Komt al - len te - za - men, ju - belend van vreug - de:
komt nu, o komt nu naar Bet - le - hem!
Ziet nu de vorst der en - gelen hier ge - bo - ren.

Komt, la-ten wij aan-bid-den,
 komt, la-ten wij aan-bid-den,
 komt, la-ten wij aan-bid-den die ko - ning. Liedboek Or

2 De hemelse eng'len riepen eens de herders
 weg van de kudde naar 't schamel dak.
 Spoeden ook wij ons met eerbied'ge schreden!
 Komt, laten wij aanbidden,
 Komt, laten wij aanbidden,
 Komt, laten wij aanbidden die koning.

4 O Kind, ons geboren, liggend in de kribbe,
 neem onze liefde in genade aan!
 U, die ons liefhebt, U behoort ons harte!
 Komt, laten wij aanbidden,
 Komt, laten wij aanbidden,
 Komt, laten wij aanbidden die koning.

KYRIE

Na een gesproken Kyriegebed zingen we Lied 301A, een orthodox kyrie.
 Eerst de cantorij, daarna allen.

Ky - ri - e e - le - - i - son.
 Chris - te e - le - - i - son.
 Ky - ri - e e - le - - i - son. Liedboek Or

Ons GLORIA is Lied 487, "Eer zij God in onze dagen" (tekst W. Barnard, Franse volksliedmelodie).

1 Eer zij God in on - ze da - gen,
 eer zij God in on - ze tijd.
 Mensen van het wel - be - ha - gen,
 roep op aar - de vre - de uit.
 Glo - ri - a
 in ex - cel - sis De - o.
 Glo - ri - a
 in ex - cel - sis De - o.

Liedboek Ori

2 Eer zij God die onze Vader
 en die onze Koning is.
 Eer zij God die op de aarde
 naar ons toe gekomen is.
 Gloria in excelsis Deo.
 Gloria in excelsis Deo.

3 Lam van God, Gij hebt gedragen
 alle schuld tot elke prijs,
 geef in onze levensdagen
 peis en vreë kyrieleis.
 Gloria in excelsis Deo.
 Gloria in excelsis Deo.

GROET

Voorganger: De Levende zal bij jullie zijn.

Allen: ZIJN GEEST MOGE OOK JOU VERLICHTEN.

GEBED IN DE KERSTNACHT

LEZING UIT DE PROFETEN Jesaja 9:1-6 (Nieuwe Bijbelvertaling)

Het volk dat in duisternis ronddoelt
 ziet een schitterend licht.
 Zij die in het donker wonen
 worden door een helder licht beschenen.

2 U hebt het volk weer groot gemaakt,
 diepe vreugde gaf u het,
 blijdschap als de vreugde bij de oogst,
 zij jubelen als bij het verdelen van de buit.

3 Het juk dat op hen drukte,
 de stok op hun schouder, de zweep van de drijver,
 u hebt ze verbrijzeld, zoals Midjan destijds.

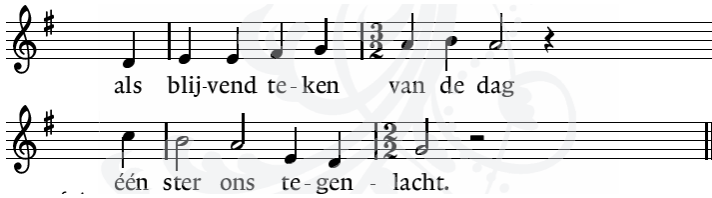
4 Iedere laars die dreunend stampte
 en elke mantel waar bloed aan kleeft,
 ze worden verbrand, een prooi van het vuur.

5 Een kind is ons geboren,
 een zoon is ons gegeven;
 de heerschappij rust op zijn schouders.
 Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
 Goddelijke held, Eeuwige vader, Vrededorst.

6 Groot is zijn heerschappij,
 aan de vrede zal geen einde komen.
 Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
 ze staan vast, in recht en gerechtigheid,
 van nu tot in eeuwigheid.
 Daarvoor zal hij zich beijveren,
 de HEER van de hemelse machten.

We ZINGEN nu Lied 502 "Wij zingen door de tranen heen" (tekst S.L.S. de Vries, melodie W. Vogel). De cantorij zingt de coupletten, allen steeds het refrein.

1 Wij zingen door de tra-nen heen,
 vér bo-ven on-ze macht,
 om-dat in on-ge-ken-de nacht

als blijvend te-ken van de dag
één ster ons te-gen - licht.

Refrein

Kom en word op-nieuw ge-bo-ren,
ster waar-op de we-reld wacht.
Breek het don-ker met uw stra-len;
met uw warm-te: breek de nacht!

Liedboek O

2 Een lied voor mensen, nameloos,
verstoken van elk licht,-
de hemel doof, geen God te zien,
geen droom en alle toekomst dicht,
geen woord, geen vergezicht: **Refrein**

3 Dan toch, door onze tranen heen,
vér boven onze macht:
God heeft naar mensen omgezien!
Dit Kind, hier aan het licht gebracht:
zó heeft Hij ons gedacht! **Refrein**

4 Ons lied voert over alle nacht
de hoogste boventoon,-
verwonderd omdat in een kind
God zijn gezicht aan mensen toont,
en in hun wereld woont. **Refrein**

LEZING UIT HET EVANGELIE Lucas 2:1-20 (Naardense Bijbel)

Tijdens de lezing van het Kerstevangelie gaan we staan. De klokken van de Martinatoren luiden het goede nieuws over stad en ommelanden en het hoogkoor van de kerk wordt verlicht.

Maar het geschiedt in die dagen:
er gaat een besluit uit van Caesar Augustus
dat elke familie moet worden ingeschreven;

2 deze -eerste- inschrijving geschiedt
als Quirinius landvoogd van Syrië is.
3 Allen zijn op reis gegaan
om te worden ingeschreven,
ieder naar zijn eigen stad.
4 Maar ook Jozef klimt op
van Galilea, uit de stad Nazaret,
naar Judea, naar de stad van David
die Betlehem wordt geroepen,
omdat hij is uit het huis en de vaderlijn van David,
5 om te worden ingeschreven
samen met Maria,
die aan hem uitgehuwelijkt is en zwanger is.
6 Maar het geschiedt als zij dáár zijn,
dat de dagen vervuld zijn dat zij bevallen moet,
7 en zij bevalt van haar eerstgeboren zoon;
zij wikkelt hem in doeken
en legt hem omhoog in een kribbe,
omdat er voor hen
geen plaats is geweest in de herberg.
8 Er zijn in die landstreek herders geweest
die in het open veld vertoevend
door de nachtwaken heen
waakten over hun kudde.
9 Dan staat een aankondig-engel van de Heer bij hen;
glorie van de Heer omstraalt hen;
ze worden bevreesd, in grote vrees.
10 De aankondig-engel zegt tot hen: vreest niet!,
want zie, ik kondig u aan: grote vreugde,
die voor heel de gemeenschap wezen zal:
11 voor u is heden geboren een redder;
hij is een Gezalfde, Heer,- in de stad van David;
12 dit is u ten teken:
ge zult vinden een zuigeling
in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe!
13 Plotseling geschiedt het:
bij de aankondig-engel is de veelheid van een
hemelse strijdschaar;
zij loven God en zeggen:
14 glorie aan God in den hoge,
en op aarde vrede in mensen van welbehagen!

15 Het geschiedt
 zodra de aankondig-engelen
 van hen weggaan ten hemel,
 dat de herders tot elkaar gezegd hebben:
 komt, laten we tot bij Betlehem gaan
 en zien het woord dat is geschied
 en dat de Heer ons heeft bekendgemaakt!
 16 Ze gaan met haast
 en vinden Maria en Jozef,
 met de zuigeling die in de kribbe ligt.
 17 Maar als ze het zien
 geven ze bekendheid aan het woord
 dat tot hen over dit jongetje gesproken is,
 18 en allen die het horen
 verwonderen zich
 over wat door de herders
 tot hen is gesproken.
 19 Maar Maria heeft al deze woorden bewaard,
 ze overwegend in haar hart.
 20 De herders keren terug,
 de glorie van God zingend
 en hem lofprijzend
 om al wat ze hebben gehoord en gezien
 precies zoals tot hen is gesproken.

Wij ZINGEN staande Lied 489, "Komt ons in diepe nacht ter ore" (tekst H. Oosterhuis, melodie 1543/Geneve 1551).

The image shows a musical score for a hymn. It consists of four staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. The first staff begins with a '1' indicating the start of the first line of the hymn. The lyrics are: '1 Komt ons in die-pe nacht ter o - re: de mor-gen-ster is op - ge-gaan, een men-sen-kind voor ons ge-bo-ren, 'God zal ons red-den' is zijn naam.'

O - pen uw hart, ge-loof uw o - gen,
 ver-trouw u toe aan wat gij ziet:
 hoe 't woord van God van al-zo ho - ge
 hier men-se-lijk aan ons geschiedt.

Liedboek O

2 Geen ander teken ons gegeven
 geen licht in onze duisternis
 dan deze mens om mee te leven
 een God die onze broeder is.
 Zingt voor uw God, Hij openbaarde
 in Jezus zijn menslievendheid.
 Zo wordt de wereld nieuwe aarde
 en alle vlees aanschouwt het heil.

OVERWEGING

Wij ZINGEN Lied 499 "Nu gaat de hemel open" (tekst H. Bouma, melodie L. van Dijk). Cantorij couplet 1 en 3, allen 2, 4 en 5.

1 Nu gaat de he-mel o - pen,
 de aar-de raakt in bloei,
 de vre-de daalt van bo - ven,
 God licht de men-sen toe.

Liedboek O

2 Een kind ligt in de krib-be,
 Gods Zoon gaat on-ze gang,
 het le-ven kan be - gin - nen,
 ge - luk ligt voor de hand.

Liedboek Online

3 Het woord is vlees geworden, Hij heeft zijn Zoon gezonden,
 God drukt ons aan het hart, van ons een bloedverwant.

4 Hij zit bij ons aan tafel, Hij deelt met ons zijn brood,
 zijn God is onze Vader, Hij is een huisgenoot.

5 O broeder in ons midden,
 God strijd om ons bestaan,
 wij willen U aanbidden,
 wij leven in uw naam.

COLLECTE

De diaconale collecte van vanavond wordt toegelicht door Martin de Bruijn van de Werkgroep Diaconaat. Er wordt gecollecteerd voor de opvang van daklozen in de Open Hof.

Tijdens de collecte zingt de cantorij drie carols, om te beginnen de "Sans Day Carol" (Engeland, trad.).

Now the Holly bears a berry as pure as the gold,
 And Mary bore Jesus, whom Isaiah foretold.

And Mary bore Jesus Christ our Saviour to be
 And the first tree in the greenwood, it was the holly, holly, holly!
 And the first tree in the greenwood it was the holly.

Now the Holly bears a berry as black as the coal,
 And Mary bore Jesus, who died for us all.

Now the Holly bears a berry as white as the milk
 And Mary bore Jesus, who was wrapped up in silk.

Now the Holly bears a berry as yellow as straw,
 And Mary bore Jesus, Him let us adore.

Vervolgens "The truth from above" (Engeland, trad., zetting R. Vaughan Williams).

This is the truth sent from above, The truth of God, the God of love, Therefore don't turn me from your door, But hearken all both rich and poor.	The first thing which I do relate Is that God did man create; The next thing which to you I'll tell Woman was made with man to dwell.
--	--

Thus we were heirs to endless woes, Till God the Lord did interpose; And so a promise soon did run That he would redeem us by his Son.	Thus he in love to us behaved, To show us how we must be saved; And if you want to know the way, Be pleased to hear what he did say.
---	---

En tenslotte "King Jesus hath a garden" (tekst en melodie *Het prieel der geestelycke melodie*, Brugge 1609; Engelse vertaling G.R. Woodward; harmonisatie en bewerking C. Wood, S. Cleobury).

King Jesus hath a garden, full of divers flow'rs,
Where I go culling posies gay, all times and hours.
*There naught is heard but paradise bird, harp, dulcimer, lute,
With cymbal, trump and tymbal, and the tender, soothing flute.*

The lily, white in blossom there, is chastity:
The violet, with sweet perfume, humility.

The bonny damask rose is known as patience:
the blithe and thrifty marygold, obedience.

Yet, 'mid the brave, the bravest prize of all may claim
The Star of Bethlem, Jesus, blessed be his Name!

Ah! Jesu Lord, my heal and weal, my bliss complete,
Make thou my heart my garden plot, fair, trim and neat.

VOORBEDEN

Iedere voorbede eindigt met de woorden "Zo bidden wij U", waarop wij antwoorden met een acclamatie uit het Dienstboek, nr. 70 (melodie J.D. van Laar):

Licht der we - reld, sta ons bij.

Na het stil gebed spreken we gezamenlijk het Onze Vader uit, ieder in zijn eigen bewoordingen of taal:

>>>

Allen:

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome.
Uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Geven we nu elkaar de VREDESWENS. We doen dat zingend met de woorden van Lied 421, "Vrede voor jou" (melodie T. Löwenthal).

Vre-de voor jou, vre-de voor jou, vre - de voor jou.

Vre-de voor jou, vre-de voor jou, vre - de voor jou.

ZEGEN

Het SLOTLIED is "Hark, the herald-angels sing" (tekst C. Wesley e.a.; melodie F. Mendelssohn-Bartholdy).

Hark! the he - rald - an - gels sing

Glo - ry to the new - born King;

Peace on earth and mer - cy mild,

God and sin - ners re - con - ciled:

Joy - ful all ye na - tions rise,

Join the tri - umph of the skies,

With th'an - ge - lic host pro - claim,
 Christ is born in Beth - le - hem.
 Hark! the he - rald - an - gels sing
 Glo - ry to the new - born King!

2 Christ, by highest heaven adored,
 Christ, the everlasting Lord,
 Late in time behold him come,
 Offspring of a Virgin's womb.
 Veiled in flesh the Godhead see:
 Hail, the incarnate Deity,
 Pleased as man with man to dwell,
 Jesus, our Emmanuel.
 Hark, the herald-angels sing
 Glory to the new-born King.

3 Hail, the heaven-born Prince of Peace:
 Hail, the Sun of Righteousness.
 Light and life to all he brings,
 Risen with healing in his wings.
 Mild he lays his glory by,
 Born that man no more may die,
 Born to raise the sons of earth,
 Born to give them second birth.
 Hark, the herald-angels sing
 Glory to the new-born King.

ORGELSPEL

De collecte bij de uitgang is bedoeld ter bestrijding van de kosten van deze kerstnachtviering.

Contact en informatie

Contactgegevens Martinidiensten

Voor alle informatie rondom onze vieringen in de Martinikerk kun je terecht op www.martinidiensten.nl. Mocht je nog een vraag hebben, mail ons dan via info@martinidiensten.nl

Adresgegevens GSp

Voor informatie betreffende het GSp: www.gspweb.nl
 Kraneweg 33, 9718 JE Groningen | 050-3129926 | info@gspweb.nl